

La Formació del Personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat

Recull de les disposicions
legals que obliga a les
administracions públiques a
formar el seu personal per
garantir els drets de les
persones amb discapacitat

Aquest treball ha estat elaborat i redactat per

David Prujà.

En aquest document fem un recull de les disposicions legals que obliguen les administracions públiques a garantir un coneixement als treballadors públics i, en conseqüència una formació, sobre discapacitat i/o sobre sordesa, especialment sordesa oralista.

01	Presentació	6
02	Legislació internacional	8
	Introducció.....	9
	Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD)	9
	Informe Mundial sobre la Discapacitat (OMS i Banc Mundial, 2011):.....	9
	Els drets humans i l'Agenda 2030. Lliçons apreses i properes passes:.....	9
	Altres informes i recursos rellevants:.....	10
	Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (OACNUDH).....	10
	Consell d'Europa: Carta Social Europea	10
	OCDE:	10
03	Normativa europea	11
	Directiva (UE) 2016/2102 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 d'octubre de 2016, sobre l'accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils dels organismes del sector públic	12
	Directiva (UE) 2019/882 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis	12
	Mecanismes de seguiment i avaluació de la normativa europea.....	13
	Seguiment per part de la Comissió Europea	13
	Informes nacionals d'implementació.....	13
	Recomanacions i sancions	13
	Mecanismes de revisió i millora.....	13
04	Normativa estatal	14
	Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat.	15
	Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.....	15
	Llei 11/2023, de 8 de maig, de transposició de directives de la Unió Europea en matèria d'accessibilitat de determinats productes i serveis, de migració de persones altament qualificades, tributària i de digitalització d'actuacions notariales i registrals, i per la qual es modifica la Llei 12/2011, de 27 de maig, sobre responsabilitat civil per danys nuclears o produïts per materials radioactius	15
	Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.....	15
	Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues.....	16
05	Normativa catalana.....	17
	Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat de Catalunya	18
	Codi d'accessibilitat de Catalunya	18
	Decret d'Educació Inclusiva, Decret 150/2017, de 17 d'octubre.....	18
	Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC):	18
	Escola Judicial de Barcelona.....	19
	L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC)	19
	Plans de formació específics en accessibilitat:	19

06	Conclusions i propostes.....	20
	Conclusions	21
	Propostes	22

01 Presentació

La plena inclusió de les persones amb discapacitat requereix que com a societat incorporem alguns canvis d'hàbits i que fem nostres algunes pràctiques que ara mateix no formen part de la nostra forma de fer.

Aquestes obligacions cobren una rellevància especial en el cas de les administracions públiques, donat que són les persones que les conformen les que dissenyen les polítiques públiques, els serveis, prestacions, taxes i cobertures als que la ciutadania podem accedir i que han de servir per garantir la igualtat, l'equitat i la cohesió social.

Aquest disseny no pot estar fet d'esquenes a les necessitats de les persones amb discapacitat. Unes necessitats que són complexes i molt diverses, gairebé tant com la pròpia diversitat que podem trobar entre les persones amb discapacitat.

És per això que el legislador i els organismes locals, nacionals, estatals i internacionals que treballen en l'àmbit de la cura dels drets de les persones amb discapacitat han assumit ja des de fa molt de temps que la única manera de garantir la plena inclusió de les persones amb discapacitat passa per una administració pública formada, per uns servidors i servidores públiques que, des del coneixement de les necessitats de les persones amb discapacitat, puguin dissenyar uns serveis públics i puguin fer-los arribar a tota la ciutadania en condicions d'igualtat.

D'aquesta manera quan parlem de la necessitat de formació del personal de les administracions públiques estem parlant de fer efectiu els drets de les persones amb discapacitat. Uns drets que sense aquesta formació mai es faran plenament efectius.

Cal a més tenir en compte l'enorme complexitat que suposa el món de la discapacitat i la necessitat d'entendre aquesta obligació de formació molt més enllà de la mera sensibilització.

Una sessió de dues hores no permet transmetre, per posar dos exemples, el coneixement necessari per donar a conèixer les necessitats de les persones amb mobilitat reduïda dintre la seva pluralitat i les especificitats de cadascuna de les formes que la discapacitat física pot presentar, més les necessitats de les persones amb sordesa que es comuniquen oralment, amb la pluralitat de capacitats que les

caracteritza i, en conseqüència la diversitat de necessitats de suport a la comunicació que poden requerir.

Així la formació que requereix el personal de l'administració pública és una formació de qualitat i d'una certa extensió en temps si sumem tots els col·lectius que conformen les persones amb discapacitat.

Pel que fa al cas específic de les persones amb sordesa que es comuniquen oralment cal tenir en compte que representen el 97'8% del total de les persones amb sordesa i que aquest és un fet de per si ja desconegut.

La identificació popular de sordesa amb llengua de signes fa que la invisibilitat d'aquesta discapacitat es vegi agreujada pel prejudici i desconeixement sobre les seves característiques i les necessitats que porta associada.

Des de la Federació ACAPPS estem convençuts que la plena inclusió de les persones amb sordesa només serà possible en la mesura en què aconseguim que la ciutadania conegui quines són les necessitats que tenen les persones amb sordesa.

I en aquest objectiu la formació del personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat i accessibilitat és un element clau per garantir el compliment dels drets de les persones amb discapacitat.

Aprendre quines són les situacions en què a les persones amb sordesa els costa més de comprendre els son que perceben, quines pautes de comunicació s'han de tenir en compte quan parlem amb algú amb sordesa, quines mesures de suport necessiten les persones amb sordesa, per què i com funcionen, entre d'altres coses, són elements clau per a que els serveis públics i l'acció de les administracions públiques pugui abastar al col·lectiu de les persones amb discapacitat auditiva, que a Catalunya són 174.100 persones i més enllà, també a les persones amb alguna pèrdua auditiva, que a Catalunya són ja 1.004.000 persones.

Confiem des d'aquestes línies ser capaços si no de convèncer de la necessitat de formar tots els treballadors públics i dels serveis públics del país, com a mínim sí d'aportar els arguments jurídics que suposen una obligació que avui les nostres administracions estan incomplint.

02 Legislació internacional

Introducció

La formació del personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat i accessibilitat és considerada com un element clau per garantir el compliment dels drets de les persones amb discapacitat a la legislació internacional.

La [Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat](#) (CDPD), adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 2006 i ratificada per Espanya el 2008, estableix obligacions específiques per als estats signants en aquest àmbit. Aquesta convenció reconeix que la formació és essencial per a la implementació de polítiques inclusives i accessibles, així com per eliminar barreres actitudinals i institucionals.

A més, altres organismes internacionals, com l'ONU i l'OMS, han emès recomanacions i informes que reforcen la importància d'aquesta formació com a eina per garantir una societat més inclusiva i accessible.

Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD)

Convenció estableix de manera explícita l'obligació dels estats de formar el personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat i accessibilitat. Alguns dels articles rellevants en aquest sentit són:

Article 4. Obligacions generals:

L'apartat 1.i) estableix que els estats han de proporcionar formació als professionals i al personal que treballen amb persones amb discapacitat perquè puguin garantir el respecte dels drets reconeguts en aquesta convenció.

Article 8. Presa de consciència:

Aquest article assenyala la necessitat de promoure la sensibilització sobre la discapacitat en tots els àmbits de la societat, incloses les administracions públiques.

Article 9. Accessibilitat:

S'estableix el compromís dels estats d'adoptar mesures pertinents per garantir que totes les infraestructures i serveis públics siguin accessibles, la qual cosa inclou la necessitat de formar el personal encarregat de la seva gestió i implementació.

Article 13. Accés a la justícia:

Es reconeix la necessitat de formar els funcionaris judicials i el personal relacionat amb la justícia perquè puguin atendre de manera adequada les persones amb discapacitat, garantint així el seu dret a un accés efectiu a la justícia.

Article 24. Educació:

Es destaca la importància de la formació del personal docent en estratègies d'ensenyament accessibles i inclusives.

Article 26. Habilitació i rehabilitació:

Es fa èmfasi en la necessitat de formar professionals en l'àmbit de la rehabilitació per garantir serveis eficaços per a les persones amb discapacitat.

Informe Mundial sobre la Discapacitat (OMS i Banc Mundial, 2011):

L'[informe sobre la discapacitat de l'OMS i el Banc Mundial](#) que van publicar el 2011 proporciona una visió global de la situació de les persones amb discapacitat, destacant la importància de formar el personal administratiu i sanitari per garantir una atenció adequada. Segons l'informe:

"El personal sanitari rep poca formació sobre discapacitat i sovint té una comprensió limitada de les necessitats de les persones amb discapacitat, la qual cosa condueix a actituds negatives i a una atenció de menor qualitat."

Els drets humans i l'Agenda 2030. Lliçons apreses i properes passes:

Aquest [document](#) analitza la interrelació entre els drets humans i l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, subratllant la importància de la formació en accessibilitat i inclusió per al personal públic. El document destaca:

"Els drets humans i l'Agenda 2030 estan interconnectats i es reforcen mútuament. [...] Això genera una sèrie d'oportunitats: les normes i els mecanismes de drets humans orienten la implementació de l'Agenda 2030, ja que aquesta es basa en tractats de drets humans legalment vinculants."

Altres informes i recursos rellevants:

Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans ([OACNUDH](#))

Aquesta oficina produeix una àmplia gamma de publicacions sobre diversos temes relacionats amb els drets humans, incloent-hi la discapacitat i l'accessibilitat.

Informe de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans sobre Accessibilitat (2018)

Aquest informe subratlla la importància de la formació dels funcionaris públics per aplicar polítiques d'accessibilitat efectives. Mostra bones pràctiques dels sistemes de suport per a la inclusió de les persones amb discapacitat a la comunitat.

Consell d'Europa: [Carta Social Europea](#)

La Carta Social Europea és un tractat del Consell d'Europa que garanteix drets socials i econòmics.

El Consell d'Europa, format per 46 membres (els 27 de la UE i 19 més) és una organització fundada el 1949 per defensar els Drets Humans, la democràcia i l'Estat de Dret a Europa.

El seu article 15, titulat "El dret de les persones amb discapacitat a l'autonomia, la integració social i la participació en la vida de la comunitat", estableix que les parts es comprometen a prendre mesures per garantir l'accés de les persones amb discapacitat a l'ocupació, la formació professional i els serveis socials. Això implica la necessitat de formar adequadament el personal de les administracions públiques per atendre aquest col·lectiu.

OCDE:

Informes sobre polítiques d'inclusió: l'OCDE ha publicat diversos informes que aborden la inclusió de persones amb discapacitat en diferents àmbits, com l'educació i l'ocupació. Aquests documents ressalten la importància de la formació del personal públic per garantir una atenció adequada i inclusiva.

Per exemple, l'informe "[Educació per a estudiants amb discapacitats, dificultats i desavantatges](#)" analitza polítiques i pràctiques educatives inclusives als països membres.

Aquest informe diu textualment referint-se al sector educatiu: "La formació del professorat i d'altres professionals educatius és un factor crític per garantir que les necessitats dels estudiants amb discapacitat es cobreixin de manera efectiva".

03 Normativa europea

A l'àmbit europeu són diverses les normatives que estableixen requisits d'accessibilitat que impliquen la formació del personal de les administracions públiques. Tanmateix no són obligacions generalitzades per al conjunt del personal de l'administració pública, només per a aquelles persones que ocupen determinades posicions en el desenvolupament de serveis, productes, pàgines web o aplicacions de dispositius mòbils.

Cal destacar que cap d'aquestes directives fa un esment específic a l'obligació de formar aquest personal. Ara bé, sí que reclama que l'administració garanteixi unes condicions determinades d'accessibilitat en els productes, serveis pàgines web i aplicacions de dispositius mòbils. D'aquesta manera, per poder assegurar el compliment d'aquesta normativa el personal de l'administració ha de tenir una formació especialitzada en la temàtica.

Directiva (UE) 2016/2102 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 d'octubre de 2016, sobre l'accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils dels organismes del sector públic

Aquesta directiva té com a objectiu garantir que els llocs web i les aplicacions mòbils dels organismes del sector públic siguin accessibles per a totes les persones, especialment aquelles amb discapacitats.

Tot i que la directiva no menciona explícitament la formació del personal públic, l'obligació d'assegurar l'accessibilitat implica que els treballadors públics han de tenir els coneixements necessaris per complir aquests requisits.

Article 7.1 (Millores en l'accessibilitat):

Estableix que els estats membres han de vetllar perquè els organismes del sector públic prenguin les mesures necessàries per fer que els seus llocs web i aplicacions mòbils siguin més accessibles. Això implica que el personal responsable ha de comptar amb la formació adequada per implementar aquestes millores.

Article 7.2 (Declaració d'accessibilitat):

Requereix que els organismes del sector públic proporcionin i mantinguin una declaració d'accessibilitat detallada sobre el compliment

dels requisits establerts. Elaborar aquesta declaració requereix que el personal tingui coneixements específics en accessibilitat.

Cal destacar que no és una formació bàsica o superficial, sinó una formació que els permeti avaluar si els webs i aplicacions que lliciten per a que proveïdors externs desenvolupin són efectivament accessibles per a totes les persones amb discapacitat.

Aquesta directiva ha estat transposada a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant el Reial decret [1112/2018, de 7 de setembre](#), sobre l'accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.

Directiva (UE) 2019/882 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis

Aquesta directiva, coneguda com a "Acta Europea d'Accessibilitat", estableix requisits d'accessibilitat per a una àmplia gamma de productes i serveis, incloent-hi els serveis de comunicacions electròniques, serveis de mitjans audiovisuals i determinats elements dels serveis de transport de passatgers.

Article 14 (Procediments de contractació pública):

Indica que els estats membres han de garantir que les autoritats públiques només adquireixin productes i serveis que compleixin els requisits d'accessibilitat establerts en la directiva. Això implica que el personal involucrat en els processos de contractació ha de tenir la formació necessària per identificar i valorar aquests requisits.

Com en el cas anterior, la formació que requereix el personal de l'administració per "recepcionar" els encàrrecs que fan a proveïdors externs i assegurar que allò que reben compleix els requisits que marca la legislació i, per tant el plec de condicions de les licitacions, no és una xerrada de sensibilització, sinó una formació especialitzada.

La transposició d'aquesta directiva a Espanya s'ha realitzat mitjançant la [Llei 11/2023, de 8 de maig](#), de transposició de directives de la Unió Europea en matèria d'accessibilitat de determinats productes i serveis, entre altres.

Mecanismes de seguiment i avaluació de la normativa europea

Els mecanismes de seguiment de les directives europees en matèria d'accessibilitat inclouen informes periòdics, revisions per part de la Comissió Europea i mecanismes de control en els estats membres:

Seguiment per part de la Comissió Europea

La Comissió Europea és responsable d'assegurar que els estats membres compleixin amb la transposició i aplicació efectiva de les directives.

Es publiquen informes periòdics d'avaluació sobre l'aplicació de directives com la Directiva 2016/2102 i la Directiva 2019/882, on es revisa el grau d'implementació en cada país.

El darrer [informe global emès per la Comissió és de l'any 2022](#) destaca la importància de la formació i la sensibilització del personal implicat en la creació i gestió d'aquests recursos digitals.

Segons l'informe, es recomana que els Estats membres adoptin mesures per augmentar la consciència sobre els requisits d'accessibilitat establerts en l'article 4 de la directiva. A més, s'aconsella que es desenvolupin programes de formació destinats als professionals responsables de la creació, gestió i actualització de continguts en llocs web i aplicacions mòbils, assegurant així el compliment dels estàndards d'accessibilitat.

Aquestes recomanacions estan alineades amb l'article 7 de la directiva, que insta els Estats membres a prendre les mesures necessàries per sensibilitzar sobre els requisits d'accessibilitat i proporcionar formació adequada al personal involucrat.

En resum, l'informe subratlla la necessitat que els Estats membres implementin accions de formació i sensibilització per garantir que el

personal públic estigui capacitat per desenvolupar i mantenir recursos digitals accessibles, complint així amb els objectius de la Directiva 2016/2102.

Informes nacionals d'implementació

Els estats membres tenen l'obligació de presentar informes periòdics sobre l'estat de la transposició i aplicació de les normatives d'accessibilitat.

Per exemple, en el cas de la Directiva 2016/2102 sobre accessibilitat web, els estats han de lliurar informes d'aplicació cada tres anys, detallant les mesures adoptades per millorar l'accessibilitat digital en el sector públic.

El darrer informe d'Espanya sobre la Directiva 2016/2102 però no fa cap esment específic a la formació que han pogut fer al personal de l'administració.

Recomanacions i sancions

Si un estat membre no aplica correctament una directiva, la Comissió Europea pot emetre recomanacions o, en casos greus, iniciar procediments d'infracció davant el Tribunal de Justícia de la UE. Aquesta és una circumstància molt excepcional que només es dona quan s'esgoten totes les possibilitats d'avís previ i es constata de manera fefaent la manca de voluntat de complir amb les obligacions dels Estats Membres.

Mecanismes de revisió i millora

Algunes directives preveuen revisions periòdiques per adaptar-les a noves necessitats i tecnologies.

Per exemple, l'Acta Europea d'Accessibilitat (Directiva 2019/882) estableix que la Comissió Europea ha de revisar-ne l'impacte i proposar millores si cal.

04 Normativa estatal

En l'àmbit estatal són diverses les normatives que parlen de la formació que cal assegurar als treballadors i treballadores del sector públic per poder assegurar el gaudi efectiu dels seus drets a les persones amb discapacitat.

Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat.

La [Llei 26/2011, d'1 d'agost](#), adapta la normativa espanyola a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. Tot i que aquesta llei no conté articles que esmentin explícitament la formació, sensibilització o conscienciació del personal de l'administració pública, introdueix modificacions en diverses normatives per assegurar que els professionals que treballen amb persones amb discapacitat rebin la formació adequada per garantir el respecte dels drets reconeguts en la Convenció.

Per exemple, a l'**article 3** modifica la [Llei 51/2003, de 2 de desembre](#), d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, per reforçar les obligacions de les administracions públiques en matèria de formació i sensibilització del seu personal. Aquesta modificació subratlla la importància de capacitar els professionals perquè puguin oferir una atenció adequada i respectuosa a les persones amb discapacitat, assegurant així la plena inclusió i participació d'aquest col·lectiu en la societat.

És destacable que l'**article 7** reforça l'obligació de formar el personal que treballa en l'àmbit de la justícia i l'assistència a les persones amb discapacitat.

Aquesta adaptació normativa reflecteix el compromís de les administracions públiques per garantir que el seu personal estigui degudament format i sensibilitzat en matèria de discapacitat i accessibilitat, contribuint així a la construcció d'una societat més inclusiva i equitativa.

Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic

Com ja hem comentat a l'apartat de la legislació europea, aquest [Reial decret 1112/2018](#) transposa una directiva sobre l'accessibilitat

dels llocs web i les aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.

En el seu **article 9** estableix que les administracions públiques han de garantir que el personal responsable de la gestió de webs i aplicacions mòbils rebi la formació necessària en matèria d'accessibilitat digital.

Llei 11/2023, de 8 de maig, de transposició de directives de la Unió Europea en matèria d'accessibilitat de determinats productes i serveis, de migració de persones altament qualificades, tributària i de digitalització d'actuacions notariales i registrals, i per la qual es modifica la Llei 12/2011, de 27 de maig, sobre responsabilitat civil per danys nuclears o produïts per materials radioactius

Aquesta llei, tal com hem comentat també a l'apartat de normativa europea transposa directives europees en matèria d'accessibilitat de productes i serveis.

Concretament, a l'**article 16** exigeix la capacitat del personal encarregat de la contractació i subministrament de serveis accessibles en l'administració pública.

Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social

El [Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre](#), aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

Aquesta llei, al seu **article 14** estableix que les administracions públiques han de garantir la formació adequada del seu personal per assegurar el respecte dels drets de les persones amb discapacitat i la implementació de mesures d'accessibilitat.

Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues

Aquesta llei regula els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones amb sordesa, amb discapacitat auditiva i sordcegues.

Article 7 de l'aprenentatge a la formació reglada

En el seu punt 5è determina que "Les administracions educatives han d'establir plans i programes de formació per al professorat que atén l'alumnat sord, amb discapacitat auditiva i sordcec"

Article 16. De l'aprenentatge en la formació reglada.

En el seu punt tercer esmenta la necessitat de formació del professorat: "Les administracions educatives han de promoure plans i programes de formació per al professorat que atén l'alumnat sord o amb discapacitat auditiva i sordcec."

Article 17 De l'aprenentatge en la formació no reglada

Aquest article determina l'obligació de les administracions públiques de col·laborar amb les famílies i les associacions per a la realització de cursos de formació per a l'aprenentatge dels mitjans de suport a la comunicació oral, amb les institucions acadèmiques, escolars i universitàries.

Article 21 Relacions amb les administracions públiques

Aquest article paga la pena citar-lo sencer, donat que és el que amb més claredat determina l'obligació de les administracions públiques:

"Les administracions públiques han de promoure les condicions adequades, com ara formació i disponibilitat de mitjans de suport a la comunicació oral, per facilitar les relacions de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues amb les administracions públiques.

En relació amb l'Administració de Justícia, s'han de promoure les condicions adequades, com ara formació i disponibilitat de mitjans de suport a la comunicació oral, per fer efectiva l'aplicació del que disposa l'article 143 de la Llei d'enjudiciament civil, així com en els processos que es regeixen per la Llei d'enjudiciament criminal, respecte de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues."

05 Normativa catalana

Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat de Catalunya

Article 27. Formació del personal d'atenció al públic.

Estableix que les administracions públiques han de garantir la formació del personal d'atenció al públic perquè conegui les necessitats de les persones amb discapacitat, també l'auditiva i els mitjans de suport (també a la comunicació oral) disponibles per assegurar un servei accessible. Aquesta formació ha d'incloure aspectes pràctics sobre l'ús de tecnologies d'accessibilitat com la subtitulació en temps real i els bucles magnètics, així com pautes de comunicació efectives amb persones amb sordesa.

Article 32. Condicions d'accessibilitat en la comunicació en l'àmbit de l'ensenyament.

En el seu punt número 3, aquest article destaca la importància i necessitat dels plans de formació per al professorat: "El departament competent en matèria d'ensenyament ha de difondre el respecte a les persones sordes o sordcegues que es comuniquen en llengua oral i el coneixement i l'existència d'aquesta modalitat i dels mitjans de suport a la comunicació oral, lingüístics i tecnològics, i ha d'establir plans de formació específics per a garantir que el personal docent i els professionals que han d'atendre els alumnes amb discapacitat sensorial, sia discapacitat auditiva, sia discapacitat visual, sia sordceguesa, tinguin la formació adequada."

Codi d'accessibilitat de Catalunya

Disposició addicional quarta, punt 4:

Estableix que la formació del personal de les administracions públiques que presta serveis d'atenció al ciutadà ha d'incloure el coneixement de les diferents discapacitats i dels procediments i mitjans de suport per facilitar el tracte, la interacció i la comunicació. Aquesta disposició subratlla la necessitat que el personal d'atenció al públic estigui capacit per comprendre i atendre adequadament les necessitats de les persones amb discapacitat auditiva que es comuniquen oralment, assegurant així un servei accessible i inclusiu.

Aquestes normatives reflecteixen el compromís de la legislació catalana per assegurar que el personal de les administracions públiques estigui degudament format per atendre de

manera adequada les persones amb sordesa que es comuniquen oralment, garantint així una atenció inclusiva i accessible. A més, assenyalen la importància de l'actualització constant dels coneixements en accessibilitat per millorar la qualitat del servei públic.

Decret d'Educació Inclusiva, Decret 150/2017, de 17 d'octubre

Article 5. Funcions de l'Administració educativa

En el seu punt "b" destaca que correspon a l'administració educativa: "Elaborar materials per a la formació i l'orientació dels centres, els docents i els professionals d'atenció educativa i les famílies, en l'atenció a l'alumnat, i..."

Mentre que en el seu punt "d) Garantir la formació necessària als professionals dels centres i dels serveis educatius i de suport a les llars d'infants, parvularis, escoles, instituts i instituts escola"

Article 6. Funcions dels centres educatius.

En el seu punt "b" assigna que correspon als centres educatius: "Impulsar i promoure, a través de l'equip directiu, el treball d'equip del claustre i la formació permanent dels docents i del personal d'administració i serveis, per avaluar i, quan escaigui, millorar l'organització i l'actuació pedagògica en els diferents contextos d'ensenyament-aprenentatge."

Article 23. Serveis educatius

Aquest article defineix als serveis educatius com "una peça clau en el funcionament coordinat i cohesionat de la xarxa de suports a l'educació inclusiva: generen sinergies entre els centres educatius perquè comparteixin formacions,..."

Referint-se òbviament al treball que fan de formació dels professionals docents dels centres educatius.

Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC):

L'EAPC és l'organisme principal encarregat de la formació dels empleats públics a Catalunya. Ofereix una àmplia gamma de programes formatius, incloent-hi formació directiva, formació virtual, mestratges i postgraus, així com recursos d'aprenentatge i documentació de jornades. Aquests programes estan dissenyats per millorar les competències dels treballadors públics en diverses àrees, incloent-

hi l'accessibilitat i l'atenció a persones amb discapacitat.

A data de la realització d'aquest document (març 2025) no hem sabut trobar cap curs que doni resposta a l'obligació de les administracions públiques que es deriven de la llei d'accessibilitat catalana, del Codi d'accessibilitat de Catalunya, de la llei estatal 26/2011 d'adaptació a la Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat, ni de la llei 27/2007.

En canvi sí que hi ha formació relacionada amb l'accessibilitat de les pàgines web i aplicacions de dispositius mòbils tal com obligen les directives europees esmentades que han estat ja transposades a la legislació espanyola.

Escola Judicial de Barcelona

L'Escola Judicial de Barcelona és l'acadèmia de formació que impulsa el CGPJ per a la formació i selecció de jutges i magistrats.

Al seu programa de formació del primer semestre de 2025 no hem sabut trobar cap referència a les obligacions derivades de la llei 26/2011 o 27/2007, tot i que recentment al darrer semestre del 2024 hi ha hagut dos fets legislatius molt significatius que per poder ser aplicats amb garantia de drets de les persones amb discapacitat obliga a tots els operadors jurídics a conèixer sobre la discapacitat: l'aprovació de la llei de defensa i la modificació de la llei d'enjudiciament criminal en favor d'assegurar en tots els processos les mesures de suport que puguin necessitar les persones amb discapacitat, incloses les mesures de suport a la comunicació oral.

Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC)

Conegut també com l'Acadèmia de Policia de Catalunya, és l'organisme encarregat de la

formació dels cossos de seguretat i emergències a Catalunya.

A data de la redacció d'aquest document no hem sabut trobar cursos específics o un temari general dedicat exclusivament a la sordesa o a la comunicació oral amb persones amb discapacitat auditiva.

Tanmateix, l'ISPC ha organitzat jornades per conscienciar sobre la importància de proporcionar una atenció adequada a les persones amb discapacitat, adquirint pautes bàsiques d'intervenció adaptades a les necessitats d'aquestes persones. Aquests esdeveniments han abordat temes com les experiències amb persones amb discapacitat intel·lectual, el concepte de discapacitat i diversitat funcional, així com les actituds davant les persones amb discapacitat. govern.cat

Des de la Federació ACAPPS hem publicat al nostre [observatori](#) un document elaborat sobre l'[accessibilitat en l'activitat policial](#) que demostra que no és suficient amb unes jornades a les que han assistit 188 agents segons la pròpia memòria del Departament d'Interior en un cos que compta amb 19.070 agents de policia.

Plans de formació específics en accessibilitat:

Algunes administracions públiques han desenvolupat plans de formació específics per al seu personal en matèria d'accessibilitat. Per exemple, la Diputació de Barcelona a través de la seva Direcció de Serveis de Formació ofereix una programació formativa destinada als empleats públics, que inclou cursos sobre atenció a persones amb discapacitat i utilització de productes de suport disponibles.

06 Conclusions i propostes

Conclusions

La formació del personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat i accessibilitat és un element fonamental per garantir la plena inclusió de les persones amb discapacitat i el respecte als seus drets. Això és reconegut de manera transversal per totes les institucions, ja siguin internacionals, europees, estatals o catalanes, que han legislat aquesta obligació en diferents normatives. No es tracta d'una recomanació o d'una opció que cada administració pugui aplicar segons la seva voluntat, sinó d'un mandat legal derivat de la constatació que la manca de formació del personal públic compromet l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat.

Aquesta obligació formativa no queda només en la teoria legislativa. Tant en els tractats internacionals com en les lleis estatals i autonòmiques es regulen amb claredat les responsabilitats que tenen les administracions públiques de tots els nivells. Així, mentre la legislació internacional i estatal fan referència a la formació de tot el personal de les administracions, la legislació catalana, posa un èmfasi especial en el personal d'atenció al públic. Això, però, no exigeix les administracions catalanes de complir amb la legislació estatal, que continua sent aplicable en la seva totalitat. Dit d'una altra manera, la normativa catalana no redueix el camp d'obligació sinó que reforça un àmbit concret de la formació sense que això impliqui desatendre la resta de treballadors públics.

Una menció especial mereix la necessitat de formació del personal de l'Administració de Justícia. Tant la legislació internacional com la legislació estatal hi dediquen

La formació del personal de les administracions públiques en matèria de discapacitat i accessibilitat és un mandat legal derivat de la constatació que la manca de formació del personal públic compromet l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat

La discapacitat auditiva compta amb un desplegament normatiu específic que reforça i al mateix orienta la concreció d'aquesta formació que han de tenir tots els treballadors públics: sordesa oralista i mesures de suport a la comunicació oral formen part de la formació obligada que ha de tenir una persona treballadora d'una administració pública

una atenció específica, reconeixent que la manca de garanties d'accessibilitat dins del sistema judicial pot comportar una vulneració greu del dret a la tutela judicial efectiva. Aquest dret, recollit tant a l'**article 8 de la Declaració**

Universal dels Drets Humans com a l'**article 24 de la Constitució Espanyola**, és un pilar fonamental de l'Estat de dret i garanteix que qualsevol persona pugui accedir als tribunals sense discriminació ni barreres.

No podem oblidar que quan parlem de formar els treballadors de l'administració de justícia, hem d'incloure també la formació de la policia, atès que aquesta actua com a policia judicial i la seva actuació forma part del

conjunt del procés judicial.

És especialment decebedor observar com, malgrat aquestes obligacions, molts òrgans judicials no aborden amb zel la seva responsabilitat en matèria de formació. Això suposa un greu perjudici per a les persones amb discapacitat, que en molts casos veuen vulnerats els seus drets per la manca d'accessibilitat en l'actuació dels operadors jurídics, com ho demostra any rere any el Servei d'Atenció a la Inaccessibilitat de la Comunicació

Oral en els seu informe anual ([Informe ACAPPS 2022](#), [Informe ACAPPS 2023](#) i [Informe ACAPPS 2024](#)).

De manera similar, en l'àmbit educatiu, la legislació reconeix la importància de la formació del personal docent i d'altres professionals de l'educació per garantir una escola realment inclusiva. No obstant això, des de la Federació ACAPPS venim manifestant a les persones responsables de l'educació a casa nostra des de ja fa molts anys com no existeix un programa de formació en sordesa oralista en l'àmbit educatiu. Aquesta mancança comporta la

impossibilitat de millorar les capacitats dels nostres docents en atendre l'alumnat amb sordesa que opta per la modalitat oral a l'educació o d'adquirir-ne en el cas dels molts docents que no han rebut mai cap formació en aquest sentit.

Un altre aspecte rellevant és que la discapacitat auditiva compta amb un desplegament normatiu específic que estableix obligacions de formació concretes. Així, les administracions estan obligades a formar el seu personal tant en matèria de discapacitat en general com específicament en relació amb la discapacitat auditiva, incloent-hi tant la sordesa signant com la sordesa oralista.

No podem deixar de puntualitzar en aquest apartat la diferència entre formació i sensibilització. Des de la federació ACAPPS veiem massa sovint que quan recordem aquesta obligació a les administracions, en el millor dels casos organitzen una xerrada d'una hora o unes jornades de quatre hores per parlar de la sordesa o per parlar de la discapacitat en general.

Per a aquelles persones que vulgui reduir aquestes obligacions de formació a mera sensibilització els recordarem les definicions de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC):

- Formació: Acció de formar; l'efecte.
- Sensibilització: Acció de sensibilitzar.

És fonamental que les administracions diferenciïn entre formació, que implica un aprenentatge estructurat i efectiu, i sensibilització, que sovint es limita a accions informatives breus.

No és realista pretendre que en una jornada de quatre hores es puguin dotar els treballadors públics de les habilitats necessàries per atendre adequadament la diversitat de situacions que es poden donar en persones amb sordesa oralista, signants, persones amb dislèxia, paràlisi cerebral, síndrome de Down, malaltia mental,

discapacitat orgànica, autisme, entre d'altres. Si la pluralitat de situacions dins del col·lectiu de la sordesa ja podria ocupar aquest temps per si sola, com podem esperar que una única sessió cobreixi totes les necessitats d'accessibilitat?

Finalment, més enllà de la legislació, la implementació efectiva de la formació depèn també del desplegament de plans d'accessibilitat que estableixin estratègies concretes per garantir el compliment d'aquestes obligacions formatives. L'entrada en vigor del Codi d'Accessibilitat de Catalunya comporta l'obligació per a les administracions públiques de redactar i aprovar un Pla d'Accessibilitat, el qual pot esdevenir una oportunitat per donar compliment a les obligacions de formació del personal de l'administració pública que han estat ignorades des del 2007, el 2011, el 2013, el 2014 i el 2023. La responsabilitat de les administracions no acaba amb el simple reconeixement legal de la necessitat de formació, sinó que ha d'anar acompanyada de mecanismes que assegurin que aquesta es realitza de manera rigorosa i efectiva.

L'entrada en vigor del Codi d'Accessibilitat de Catalunya comporta l'obligació per a les administracions públiques de redactar i aprovar un Pla d'Accessibilitat, el qual pot esdevenir una oportunitat per donar compliment a les obligacions de formació del personal de l'administració pública que han estat ignorades des del 2007, el 2011, el 2013, el 2014 i el 2023

Propostes

Amb l'objectiu de garantir el compliment efectiu de la normativa en matèria de formació del personal de les administracions públiques en discapacitat auditiva i accessibilitat de la comunicació oral, des de Federació ACAPPS emprendrem accions concretes per traslladar el contingut i les conclusions d'aquest document a totes les administracions amb competències en aquesta matèria. Aquestes accions inclouran:

- Contacte directe amb les administracions competents a nivell català i local, per instar-les a complir amb les seves obligacions formatives.
- Enviament formal d'aquest document a institucions clau com el Departament de Drets Socials, el Departament d'Educació, el Departament d'Universitats, el Departament de Justícia, el Departament d'Interior, l'Escola

d'Administració Pública de Catalunya (EAPC), l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC), l'Escola Judicial, la Direcció de Serveis de Formació de la Diputació de Barcelona, la Unitat responsable d'accessibilitat de la Diputació de Girona, l'Àrea d'Igualtat de la Diputació de Lleida i la Unitat de Formació del Servei d'Assistència Municipal (SAM) de la Diputació de Tarragona.

- Seguiment i supervisió del desplegament dels plans d'accessibilitat que les administracions estan obligades a aprovar amb l'entrada en vigor del Codi d'Accessibilitat de Catalunya.

- Proposta de col·laboració amb les administracions per oferir assessorament en la definició i execució de programes de formació específics sobre la discapacitat auditiva i les necessitats de les persones amb sordesa oralista.

Aquestes accions pretenen assegurar que la formació del personal de les administracions públiques no es limiti a accions puntuals de sensibilització, sinó que es dugui a terme de manera estructurada i rigorosa, garantint així una atenció accessible i inclusiva per a totes les persones amb discapacitat auditiva.

Amb el suport de:

**Ajuntament
de Barcelona**

**Diputació
Barcelona**

**Generalitat
de Catalunya**

hola@federacioacapps.org

**Famílies i persones amb sordesa que parlem i
treballem la inserció laboral, l'educació inclusiva,
l'accessibilitat a la comunicació**

C/Nàpols. 351, baixos
08025 Barcelona

L'OBSERVATORI
ACCESSIBILITAT I COMUNICACIÓ
ORAL DE LES PERSONES AMB SORDESA